

Uutta
NEUROKESKUSTA
rakentamassa

✍ ANNE LEINONEN 📷 MATIAS HONKAMAA

Muistiliiton liittovaltuuston puheenjohtaja, professori Hilka Soininen on tehnyt pitkän uran muistitutkimuksen parissa. Viimeisimpänä hän on ollut mukana perustamassa uutta aivotutkimukseen keskittyvää neurokeskusta Kuopioon.

Kansallisen neurokeskuksen tehtävänä on koota yhteen Suomessa tehtävää neuroalan tutkimusta ja näin edistää sitä. Tavoitteena on kehittää hoitoa ja sairauksien ennaltaehkäisyä.

– Muistisairaudet ovat mukana yhtenä osa-alueena, Soininen kertoo.

Neurokeskus rakentaa verkostoja Suomen sisällä ja pyrkii lisäämään perustutkimuksen, kliinisen tutkimuksen ja yritysten välistä yhteistyötä.

– Se tarjoaa myös yhden luukun periaatteella toimivan yhteysmahdollisuuden kansainvälisille kumppaneille, jotka voivat olla yliopistoja, tutkimuslaitoksia tai yrityksiä.

TYÖRYHMÄN PUHEENJOHTAJANA

Ensimmäiset selvitykset suomalaisen neurotutkimuksen tilasta tehtiin jo vuonna 2014, Soininen kertoo. Hän oli itse mukana tekemässä ensimmäistä hakemusta neurokeskuksen perustamisesta.

– Silloin aika ei ollut kypsä, mutta se kypsyi pikkuhiljaa, muistelee Soininen.

Päätös valmistelurahoituksen myöntämisestä tehtiin 2017. Opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö myönsivät tuolloin rahoituksen vuosille 2018–2019.

Valmistelua varten perustettiin työryhmä, jossa on edustajat Helsingin, Itä-Suomen, Oulun, Tampereen, Turun ja Jyväskylän yliopistoista, Aalto-yliopistosta, yliopistosairaanhoidopiireistä sekä kolmesta rahoitusta myöntävästä ministeriöstä.

Koordinointi annettiin Itä-Suomen yliopistolle, jossa Soininen toimi professorina. Hän toimi valmistelevan työryhmän puheenjohtajana vuoden 2018 loppuun, nyt työssä jatkaa professori Reetta Kälviäinen.

– Nyt valmistelussa ollaan vaiheessa, jossa mietitään konkreettisia tekemisiä. Vuosi sitten valittiin johtaja ja koordinaattori. Neurokeskuksen toimintamalli ja strategia ovat työn alla.

Toimintamallin on tarkoitus valmistua tämän vuoden loppuun mennessä.

SUOMALAISESSA TUTKIMUKSESSA VAHVUUKSIA

Neurokeskuksen taustalla on vuonna 2014 julkaistu Terveysalan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kasvustrategia.

– Aivotutkimus valittiin yhdeksi osa-alueeksi, koska haluttiin löytää alueita, joissa olisi erityisosaamista ja joilla voitaisiin auttaa ihmisten terveyden positiivista kehitystä ja tutkimusta, Soininen kertoo.

Suomalaisessa neurotutkimuksessa on Soinisen mukaan isoja vahvuuksia.

– Olemme ihan kansainvälisessä kärjessä tietyillä alueilla. Esimerkkeinä muistisairaudet, mutta myös aivoverenkierron häiriöiden hoito. Myös aivosairauksiin liittyvä genetiikka on erittäin kovaa kärkeä, Soininen kertoo.

– Meillä on täällä hyviä mahdollisuuksia tehdä tutkimusta ja pysyä eturintamassa.

Yhtenä neurokeskuksen tavoitteista onkin lisätä tutkimusta, uusia yhteistyömuotoja ja ideoiden kehittelyä.

– Meillä on paljon osaamista, mutta vielä ei käytetä riittävästi kaikkea, mitä Suomessa on tarjolla.

TYÖ TUTKIMUKSEN PARISSA JATKUU

Itä-Suomen yliopiston professorin virasta Soininen on jäänyt eläkkeelle, mutta työ muistitutkimuksen parissa jatkuu edelleen. Hän toimii myös Muistiliiton liittovaltuuston puheenjohtajana.

– Se on mielenkiintoista työtä, sillä järjestömaailma on toinen maailma tutkimuksen rinnalla. Järjestötyö on äärettömän tärkeä asia sairastuneiden ja omaisten kannalta, Soininen sanoo.

– On ollut mukava nähdä, miten aktiivinen toimija Muistiliitto tällä hetkellä on.

Kiinnostus muistitutkimukseen alkoi Soinisella jo lääketieteellisessä, missä hän valitsi neurologian erikoistumisalakseen.

– Opiskelin Helsingissä ja erinäisten sattumusten myötä palasin Kuopioon, missä olen syntynyt. Täällä oltiin rakentamassa neurologian klinikkaa ja minua pyydettiin sinne töihin.

Soininen aloitti erikoistumisen neurologiaan ja teki väitöskirjaa muistisairauksista. Hän väitteli vuonna 1981 dementiaasta.

– Silloin vielä puhuttiin dementiasista, nyt puhutaan muistisairauksista. Monet silloin tehdyt havainnot ovat kuitenkin edelleen valideja.

Tutkimusura on ollut Soinisen mukaan äärettömän mielenkiintoinen ja avannut paljon mahdollisuuksia tavalta muita tutkijoita ja verkostoitua.

– On ollut hieno mahdollisuus, kun on voinut tehdä kliinistä työtä, opetustyötä ja tutkimusta kaikkia rinnakkain. ➔